

LLINDAR

Emili BOIX FUSTER

Aquest número 17 de TREBALLS DE SOCIOLINGÜÍSTICA CATALANA, com ja es va començar a fer en els números 15 i 16 anteriors, dedicats respectivament a la immigració extraeuropea i a la situació sociolingüística valenciana, està format per dos blocs: d'una banda, per un bloc central de caire monogràfic, i, de l'altra, per aportacions lliures i per la memòria de les activitats del Grup Català de Sociolingüística. Mantenim amb aquest número la regularitat anual d'aparició que teníem prevista per a aquesta revista. Aquest ritme és el que correspon tant a les possibilitats d'una associació basada en el voluntariat com a les exigències de rigor i profunditat amb què volem continuar-la publicant.

Aquest volum que ara presentem analitza els usos lingüístics interpersonals, en especial a les Illes Balears i a Catalunya. El contingut detallat del volum, l'exposa en la presentació Joaquim Torres. Abans, però, voldria informar-ne dels precedents.

En la política lingüística des dels vuitanta s'ha prioritzat la intervenció governamental en les comunicacions institucionalitzades, és a dir, aquelles en què els individus actuaven i usaven les llengües com a membres d'una institució. De fet

aquest capteniment no era sols una prioritat sinó una limitació legal i moral: les administracions no poden com a tal intervenir directament en les comunicacions individualitzades, en els usos privats. Al darrera d'aquesta intervenció en les comunicacions institucionalitzades es trobava l'expectativa que la modificació dels contextos institucionals facilitaria, al seu torn, modificacions en els usos lingüístics individuals. Així, el 1988 escrivia Albert Bastardas, fent-se ressò de l'experiència quebequesa de Jean-Claude Corbeil, "...el futur del procés de normalització es juga fonamentalment en les comunicacions *institucionalitzades*, que són les que poden determinar, en darrera instància, el canvi dels usos lingüístics individualitzats de la població global (p. 205)".¹ Així, per exemple, la intervenció catalanitzadora en l'ensenyament reglat portaria a un augment dels coneixements en llengua catalana i també a un augment dels seus usos, tant individualitzats com institucionalitzats

Les dades de diferents recerques han mostrat un desfasament significatiu entre la difusió del coneixement de la llengua catalana i els seus usos interpersonals socials i familiars. Així, a la "província" de Barcelona, el nucli demogràfic dels països de llengua catalana, amb més de quatre milions i mig d'habitants el 2000, el sector jove era el que manifestava tenir els coneixements més alts de català, però alhora el que s'hi identificava menys, el que declarava més no tenir-lo com a llengua seva (Ramon i Sintès 2002: 42-49).² Es percebia, doncs, una aparent reducció del grup lingüístic català i un augment dels bilingües familiars. Un altre gran estudi coetani del 2000, bé que elaborat sobre tot Catalunya (Castells i Tubella 2002),³ coincidia a assenyalar aquesta reducció del grup lingüístic català.

Ja el 9 de juny del 1999, aquesta situació, tan complexa, encoratjà el GCS a organitzar una mitja jornada sobre els usos lingüístics interpersonals. El 2001, el GCS decidí muntar unes jornades completes d'estudi sobre el tema, que va girar sobre tres vessants: les dades, els arguments i les propostes d'actuació. En aquest llinar de la revista és de justícia agrair la feina dels qui han fet possible aquestencontre científic: en Josep Maria Aymà i en Joaquim Torres, que van proposar la idea de les Jornades, i totes les persones que n'han elaborat i enllestit els materials: Albert Bastardas, Albert Fabà, Joan Solé, Joan Hugué, Magda Casanovas, Miquel Strubell, Rafael Torner, Mercè Romagosa, M. Dolors Areny, Noemí Ubach, Miquel Àngel Pradilla i, novament, Joaquim Torres. Cal fer un esment imprescindible a en Joan Manrúbia, secretari del GCS, que vetllà amb tota eficàcia per l'organització.

1. Bastardas, Albert (1988) "La normalització lingüística: l'extensió de l'ús". A. Bastardas i J. Soler (eds.) *Sociolingüística i llengua catalana*. Barcelona: Empúries.

2. Ramon, Antoni i Elena Sintès (2002) "Condicions de vida dels joves de la província de Barcelona". *Enquesta de la Regió de Barcelona 2000*. Monografies 2. Bellaterra: Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans.

3. Castells, Manuel i Imma Tubella (2002) *La societat xarxa a Catalunya*. Universitat Oberta a Catalunya (www.uoc.edu).

Com haurà observat el lector, la revista ha canviat el disseny i el format. TSC passa des d'aquest número a ésser publicat per Onada Edicions. Canvia doncs la fesomia d'aquest anuari però no canvia el rigor amb què sempre ha treballat, des del primer número, el 1974. Francesc Vallverdú, que ha dirigit la revista des dels seus començaments (com a vocal de publicacions des del núm. 4 i com a director des del núm. 8), en deixa la direcció, bé que continua formant-ne part com a membre del Consell de Redacció. També és de justícia donar-li les gràcies per les hores i esforços que ha abocat per consolidar i afermar aquest anuari de la sociolingüística al nostre país.

Per acabar, el Grup Català de Sociolingüística vol fer constar l'ajut que ha rebut des del seu inici, l'any 1974, per part de l'Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona (ICESB, Universitat Ramon Llull) per al desenvolupament de les nostres tasques socials i acadèmiques. Ara, la Universitat Ramon Llull ha decidit clausurar l'ICESB, que, des de la seva fundació el 1951, ha estat una entitat capdavantera en la docència i la investigació de les ciències socials. Des d'aquest tancament, el GCS ha passat a tenir la seva seu social i a realitzar les seves activitats a la Universitat de Barcelona. Volem agrair a la Universitat de Barcelona, i més en particular al seu Departament de Filologia Catalana i al seu Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació, les facilitats que tothora obtenim en les activitats i iniciatives del Grup.